

Οδηγός Εκπαιδευτή

Ενότητα 6

Σύνθετα μέσα επικοινωνίας

Όνομα παρουσιαστή: _____

Ημερομηνία: _____

Εκπαιδευτικοί Στόχοι

Αφού ολοκληρώσετε αυτήν την ενότητα, θα μπορείτε να κάνετε τα εξής:

- Κατανοήστε τον ψηφιακό γραμματισμό και την ασφάλεια στο διαδίκτυο.
- Αποκτήστε καλύτερη κατανόηση των κοινών κινδύνων και προκλήσεων.
- Διδάξτε βασικές ψηφιακές δεξιότητες.
- Προώθηση υπεύθυνης διαδικτυακής συμπεριφοράς και καταπολέμηση της παραπληροφόρησης.
- Διευκόλυνση της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Περιεχόμενο

Η εμφάνιση του ψηφιακού κόσμου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, εύκολα προσβάσιμα μέσω smartphones, tablet κ.λπ., συνεπάγεται σημαντικές αλλαγές στην καθημερινή ζωή των ανθρώπων. Ορισμένες μελέτες δείχνουν ότι η συμμετοχή σε ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να αυξήσει την ευκαιρία οικοδόμησης και διατήρησης κοινωνικών σχέσεων, οι οποίες μπορούν να προωθήσουν την ψυχολογική ευημερία των ατόμων με αναπτυξιακές αναπηρίες, τη συμμετοχή τους στην κοινότητα και την κοινωνική τους ένταξη. Ωστόσο, παρά τα οφέλη, υπάρχουν προκλήσεις που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με την ασφάλεια και την προστασία της ιδιωτικής ζωής, την προσβασιμότητα, τα χαμηλά επίπεδα υποστήριξης και τις δυσκολίες επικοινωνίας. Υπάρχουν επίσης προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης, οι οποίες πρέπει να συμβάλλουν στη διασφάλιση της «ψηφιακής ένταξης» των ατόμων με IDD.

Ο ψηφιακός γραμματισμός και ο γραμματισμός στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης περιλαμβάνει την ικανότητα πρόσβασης σε περιεχόμενο που διαδίδεται σε πλατφόρμες κοινωνικών μέσων, κριτικής αξιολόγησής του, δημιουργίας αυθεντικού περιεχομένου και χρήσης πλατφορμών συνειδητά, με επαγρύπνηση και ικανότητα αυτοπροστασίας.

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD) αναγνωρίζει την τεχνολογία, ψηφιακή ή άλλη, ως θεμελιώδες στοιχείο για την προώθηση της ένταξης και της συμμετοχής. Η υιοθέτηση αρχών όπως ο καθολικός σχεδιασμός, η προσβασιμότητα, οι υποστηρικτικές τεχνολογίες και η λογική προσαρμογή είναι ζωτικής σημασίας για την πρόληψη της περιθωριοποίησης των ατόμων με αναπηρίες.

Η χρήση υποστηρικτικών τεχνολογιών και ψηφιακών μέσων μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την καθημερινή ζωή των ατόμων με αναπηρία.

Κίνδυνοι και προκλήσεις

Ενώ οι άνθρωποι γενικά μπορεί να είναι ευάλωτοι στο διαδίκτυο, ο κίνδυνος μπορεί να είναι πιο σοβαρός για τα άτομα με αναπτυξιακές αναπηρίες, τα οποία μπορεί να έχουν πραγματικές δυσκολίες στην κατανόηση και τη διαχείριση των κοινωνικών σχέσεων. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε δυσκολίες επικοινωνίας και ευπάθεια στις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Μπορεί να δυσκολεύονται να διαβάσουν κοινωνικές ενδείξεις, να ρυθμίσουν τη συμπεριφορά τους, να κατανοήσουν τα όρια, να κρίνουν αν κάποιος είναι αξιόπιστος ή να αξιολογήσουν την αξιοπιστία των πληροφοριών και των πηγών τους.

Τα άτομα με αναπτυξιακές αναπηρίες ενδέχεται να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο διαδικτυακής απάτης, διαδικτυακού εκφοβισμού, παρενόχλησης ή χειραγώγησης από αρπακτικά. Ενδέχεται επίσης να έχουν μεγαλύτερες ανάγκες όσον αφορά τη στήριξη για

την αύξηση της ευαισθητοποίησης και των δεξιοτήτων τους στον τομέα της διαδικτυακής ασφάλειας και της οικοδόμησης ψηφιακής ανθεκτικότητας.

- *Διαδικτυακή παρενόχληση και διαδικτυακός εκφοβισμός*

Τα άτομα με DID μπορεί να είναι πιο πιθανό να βιώσουν διαδικτυακή παρενόχληση και διαδικτυακό εκφοβισμό λόγω της περιορισμένης κατανόησης του ψηφιακού κόσμου. Μπορεί να δυσκολεύονται να εντοπίσουν και να αναφέρουν τέτοια περιστατικά.

Είναι σημαντικό να αναζητήσετε γραμμές βοήθειας ή οργανισμούς στη χώρα σας που ειδικεύονται στην παροχή βοήθειας σε άτομα με αναπηρία που είναι θύματα διαδικτυακής παρενόχλησης. Για παράδειγμα, στην Ισπανία, αυτός ο ιστότοπος είναι αφιερωμένος σε αυτό το ζήτημα <http://nomasabusos.com/>

- *Προσωπικές πληροφορίες και απόρρητο*

Επιπλέον, προκύπτουν ανησυχίες σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής, καθώς ενδέχεται να μην κατανοούν πλήρως την έννοια των ρυθμίσεων απορρήτου και της προστασίας των προσωπικών πληροφοριών, οδηγώντας σε ακούσιες αποκαλύψεις ευαίσθητων δεδομένων.

- *Ηλεκτρονικές απάτες*

Οι ηλεκτρονικές απάτες και απάτες αποτελούν επίσης πιθανούς κινδύνους. Τα άτομα με DID μπορεί να είναι πιο ευάλωτα σε ηλεκτρονικές απάτες ή απάτες λόγω της περιορισμένης ικανότητάς τους να αξιολογούν την αξιοπιστία των διαδικτυακών πηγών.

- *Επιβλαβές περιεχόμενο*

Επιπλέον, ενδέχεται να δυσκολεύονται να φιλτράρουν ή να αποφύγουν ακατάλληλο ή επιβλαβές περιεχόμενο, το οποίο μπορεί να τους εκθέσει σε δυνητικά επιβλαβές περιεχόμενο.

- *Ασφάλεια στον κυβερνοχώρο*

Οι κίνδυνοι για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο είναι επίσης διαδεδομένοι, καθώς τα άτομα με DID μπορεί να δυσκολευτούν να προστατεύσουν αποτελεσματικά τις συσκευές και τους λογαριασμούς τους, αφήνοντάς τους ευάλωτους σε επιθέσεις hacking, κακόβουλου λογισμικού ή phishing.

- *Κοινωνική απομόνωση*

Η κοινωνική απομόνωση μπορεί να προκύψει από άτομα με DID που αγωνίζονται να οικοδομήσουν και να διατηρήσουν ουσιαστικές διαδικτυακές σχέσεις, παρά τις ευκαιρίες σύνδεσης μέσω των κοινωνικών μέσων.

- *Προσβασιμότητα*

Τα άτομα με DID μπορεί να βρουν απογοητευτικό να πλοηγηθούν και να χρησιμοποιήσουν διάφορα διαδικτυακά μέσα, καθώς συχνά δεν έχουν σχεδιαστεί με γνώμονα την προσβασιμότητα, με αποτέλεσμα τον φτωχό ψηφιακό γραμματισμό.

- *Υπερδιέγερση και εξάρτηση*

Η υπερδιέγερση είναι επίσης ένα πρόβλημα που μπορεί να προκύψει. Η υπερδιέγερση που προκαλείται από ψηφιακές συσκευές, όπως φωτεινές οθόνες και συνεχείς ειδοποιήσεις, μπορεί να υπερφορτώσει άτομα με διαταραχές αισθητηριακής επεξεργασίας, οι οποίες είναι διαδεδομένες σε περιπτώσεις DID.

Η υπερβολική εξάρτηση από ψηφιακές συσκευές μπορεί να περιορίσει τις προσωπικές κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και τη σωματική δραστηριότητα, οδηγώντας σε δυσμενείς

συνέπειες για την υγεία και την ευημερία.

- *Υποστήριξη και συμβουλές*

Επιπλέον, η έλλειψη υποστήριξης και καθοδήγησης επιδεινώνει την κατάσταση. Τα άτομα με DID δεν λαμβάνουν πάντα την κατάλληλη υποστήριξη και καθοδήγηση από επαγγελματίες για να πλοηγηθούν στο διαδίκτυο.

Διδασκαλία βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων

Οι ψηφιακές δεξιότητες δεν αφορούν μόνο τη χρήση της τεχνολογίας. Στόχος τους είναι να ενδυναμώσουν τα άτομα με DID να ζήσουν μια ικανοποιητική και ανεξάρτητη ζωή. Είναι σημαντικό να συνεχίσουμε να υποστηρίζουμε την ψηφιακή ένταξη και να παρέχουμε την απαραίτητη κατάρτιση και πόρους για τα άτομα με DID για να μάθουν αυτές τις δεξιότητες. Για τους νέους που δεν έχουν αναπτύξει λεκτική επικοινωνία ή που δυσκολεύονται να διαβάσουν και να γράψουν, οι εφαρμογές επαυξημένης και εναλλακτικής επικοινωνίας, όπως το Proloquo2GO, είναι ένας σημαντικός τρόπος επικοινωνίας - κάνοντας τεράστια διαφορά στον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες εκφράζουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους. Οι επίσημες εφαρμογές επικοινωνίας όπως το Proloquo2Go, το Siri και τα προγνωστικά μηνύματα κειμένου, καθώς και οι εύχρηστες συσκευές όπως τα iPad ή τα smartphones, διευκολύνουν πολύ τους νέους να αναζητούν και να συλλέγουν πληροφορίες, καθώς και να χρησιμοποιούν εφαρμογές όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και το Google.

Υπεύθυνη διαδικτυακή συμπεριφορά

- *Σεβασμός για τους άλλους:* Διδάξτε στους ανθρώπους τη σημασία της αντιμετώπισης των άλλων με σεβασμό και καλοσύνη, όπως θα έκαναν στις πρόσωπο με πρόσωπο αλληλεπιδράσεις.
- *Κατανόηση της συγκατάθεσης:* Εξηγήστε την έννοια της συγκατάθεσης, ειδικά στο πλαίσιο της κοινοποίησης προσωπικών πληροφοριών και εικόνων.

Καταστήστε σαφές ότι είναι απαραίτητο να ζητήσετε άδεια πριν κοινοποιήσετε τις φωτογραφίες ή τις πληροφορίες κάποιου άλλου.

- *Ασφαλείς διαδικτυακοί φίλοι:* Ενθαρρύνετε τα άτομα να αλληλεπιδρούν με άτομα που γνωρίζουν στην πραγματική ζωή ή που είναι φίλοι ή μέλη της οικογένειας. Προειδοποιήστε να μην κάνετε φίλους με ξένους στο διαδίκτυο.

Παραπληροφόρηση και έλεγχος γεγονότων

- *Κατανόηση της παραπληροφόρησης:* Διδάξτε τους μαθητές να εντοπίζουν κοινά σημάδια παραπληροφόρησης, όπως:
 - Εντυπωσιακοί τίτλοι: Ενθαρρύνετε την κριτική αξιολόγηση των πιασάρικων τίτλων
 - Συναισθηματική γλώσσα: Συζητήστε πώς το συναισθηματικό περιεχόμενο μπορεί να χειραγωγήσει τις αντιλήψεις
 - Επεξεργασμένες εικόνες
- *Έλλειψη αξιόπιστων πηγών:* Τονίστε τη σημασία της επαλήθευσης των πληροφοριών.
- *Διασταύρωση γεγονότων:* Εισαγάγετε τον έλεγχο γεγονότων ως βασική δεξιότητα και εξηγήστε πώς:
 - Επαλήθευση πηγών: Ενθαρρύνετε τη διασταύρωση πληροφοριών από αξιόπιστες πηγές

- Έλεγχος για μεροληψία: Συζητήστε πώς η μεροληψία μπορεί να επηρεάσει τις αναφορές.
- Χρήση δικτυακών τόπων επαλήθευσης γεγονότων: Παροχή παραδειγμάτων αξιόπιστων πλατφορμών επαλήθευσης γεγονότων.
- *Ανάπτυξη κριτικής σκέψης*: Δώστε έμφαση στην κριτική σκέψη ως άμυνα κατά της παραπληροφόρησης και ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να:
 - Εκπαιδεύστε τον εαυτό σας σχετικά με το θέμα: Ενθαρρύνετε την περιέργεια και τον σκεπτικισμό.
 - Έλεγχος εικόνων: Εργαλεία αντίστροφης αναζήτησης εικόνων.
 - Έλεγχος διευθύνσεων URL: Εντοπίστε ψεύτικους ιστότοπους.

Πλατφόρμες κοινωνικών μέσων

Τα άτομα με DID μπορεί να έχουν διαφορετικές προτιμήσεις όσον αφορά τις πλατφόρμες κοινωνικών μέσων και η χρήση τους μπορεί να εξαρτάται από παράγοντες όπως η προσβασιμότητα, η απλότητα και η οπτική αφοσίωση. Ωστόσο, ορισμένες πλατφόρμες θεωρούνται γενικά πιο φιλικές προς το χρήστη για άτομα με DID και άλλες είναι συγκεκριμένες για αυτές.

Οι πλατφόρμες γενικά προτιμώνται για άτομα με DID:

- Facebook: Χρησιμοποιείται ευρέως και προσφέρει μια οικεία διεπαφή για σύνδεση με φίλους και συγγενείς. Παρέχει διάφορες μορφές περιεχομένου, όπως κείμενο, φωτογραφίες και βίντεο.
- Instagram: Η οπτικοκεντρική φύση του μπορεί να προσελκύσει άτομα που προτιμούν τις εικόνες από το κείμενο. Η λειτουργία Ιστορίες προσφέρει έναν εύκολο και ελκυστικό τρόπο κοινής χρήσης στιγμών.
- YouTube: Το περιεχόμενο βίντεο μπορεί να είναι πιο προσβάσιμο και ελκυστικό για άτομα με DID. Προσφέρει ένα ευρύ φάσμα περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένων εκπαιδευτικών βίντεο.

Πλατφόρμες προσαρμοσμένες σε άτομα με DID:

- Ειδική Γέφυρα: είναι μια κοινωνική κοινότητα για άτομα με αναπηρία και διοικείται από οικογένειες. Σχεδιάστηκε για να ξεχωρίζει από τους mainstream ιστότοπους γνωριμιών και τα κοινωνικά δίκτυα που δεν μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες της συγκεκριμένης κοινότητας. Με ένα εύχρηστο περιβάλλον εργασίας και μια ομάδα χρηστών με παρόμοιες ανάγκες και ικανότητες, το Special Bridge βοηθά στην προώθηση μακροχρόνιων σχέσεων.
- Dinder Club: είναι μια εφαρμογή που στοχεύει στη σύνδεση ατόμων με νοητική αναπηρία. Αυτή η εφαρμογή στοχεύει στη διευκόλυνση φιλιών ή συναισθηματικών σχέσεων μεταξύ ατόμων με νοητική υστέρηση.
- Έργο Amik@: πρόκειται για ένα καινοτόμο έργο που συνδέει άτομα με TDI, σε ασφαλή περιβάλλοντα, μέσω μιας ψηφιακής πλατφόρμας που ακολουθεί αυστηρά τις αρχές της ψηφιακής ένταξης.

Οι λύσεις πληροφοριών, επικοινωνιών και τεχνολογίας (ΤΠΕ) στοχεύουν στην προώθηση των διαπροσωπικών σχέσεων και της κοινωνικής συμμετοχής των ατόμων με ΝΥ, στις οποίες οι εμπειρίες ζωής και μάθησης, που παρέχονται από την πρόσωπο με πρόσωπο κοινωνική αλληλεπίδραση, αποφέρουν οφέλη στους συμμετέχοντες. Πραγματοποιήθηκε ανασκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με τις ανάγκες των ατόμων με ΝΥ, τις κοινές στάσεις απέναντι στα άτομα με ΝΥ, τα πρότυπα χρήσης ψηφιακών μέσων από άτομα με ΝΥ και τις κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να ακολουθούνται κατά την ανάπτυξη λύσεων για τη βελτίωση της προσβασιμότητας αυτών των ομάδων στον ψηφιακό κόσμο. Με βάση τα στοιχεία που βρέθηκαν, καθορίστηκαν οι

τεχνικές και λειτουργικές απαιτήσεις της λύσης. Οι τρέχουσες και μελλοντικές εργασίες περιλαμβάνουν την κωδικοποίηση της εφαρμογής, την πιλοτική εφαρμογή και τη μαζική πρόσβαση σε ομάδες-στόχους: <https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.01.223>

Όταν εργάζεστε με άτομα με DID, είναι σημαντικό να λάβετε υπόψη τις ανάγκες και τις προτιμήσεις τους. Μερικοί μπορεί να βρουν τις κύριες πλατφόρμες προσβάσιμες, ενώ άλλοι μπορεί να επωφεληθούν από πλατφόρμες που έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να φιλοξενήσουν τις γνωστικές τους ικανότητες. Επιπλέον, η ενσωμάτωση οπτικών βοηθημάτων, απλών διεπαφών και διαδραστικών στοιχείων μπορεί να βελτιώσει τη συνολική εμπειρία χρήστη για άτομα με DID σε διάφορες πλατφόρμες.

Εργαλεία και πόροι

- *Be Internet Awesome de Google*

Ένας πόρος για να διδάξει στα παιδιά τις βασικές αρχές της ψηφιακής ιθαγένειας και ασφάλειας. https://beinternetawesome.withgoogle.com/en_us/

- *Fact Check Explorer*: Το Fact Check Explorer είναι ένα εργαλείο της Google που υποστηρίζεται από το Fact Check

Εργαλείο σήμανσης (το οποίο βοηθά την Google να εντοπίζει και να εμφανίζει έναν έλεγχο πληροφοριών), όπου μπορείτε να βρείτε επαληθεύσεις πληροφοριών που έχουν ερευνηθεί από ανεξάρτητους οργανισμούς σε όλο τον κόσμο

<https://toolbox.google.com/factcheck/explorer>

- *Εργαλεία AAC*: TouchChat, SpeakAll
- *Εργαλεία αναφοράς κατάχρησης*: <http://nomasabuso.com/> κ.λπ.

Δραστηριότητα: Εντοπισμός και αναφορά διαδικτυακού εκφοβισμού και παρενόχλησης

Εξερεύνηση σεναρίου (30 λεπτά)

Προετοιμάστε σενάρια με διαφορετικές διαδικτυακές καταστάσεις που σχετίζονται με εκφοβισμό και παρενόχληση. Όπως τι:

- Κάποιος που στέλνει κακόβουλα μηνύματα
- Λήψη ακατάλληλων εικόνων
- Βιώνοντας τον αποκλεισμό διαδικτυακών ομάδων

Χωρίστε τους συμμετέχοντες σε μικρές ομάδες.

- Δώστε σε κάθε ομάδα ένα σενάριο και ζητήστε τους να συζητήσουν: τι θα έκαναν αν βρίσκονταν σε αυτή την κατάσταση.
- Πώς μπορούν να προσδιορίσουν εάν κάποιος αντιμετωπίζεται άδικο στο διαδίκτυο.

Ενθαρρύνετε τη δημιουργικότητα και την επίλυση προβλημάτων.

Άσκηση πρακτικής αναφοράς (20 λεπτά):

Συζητούν τη διαδικασία αναφοράς σχετικά με τις συγκεκριμένες πλατφόρμες που χρησιμοποιούν (π.χ. μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ανταλλαγή μηνυμάτων).

Συζητήστε και προσδιορίστε συγκεκριμένα εργαλεία για την αναφορά διαδικτυακού εκφοβισμού και παρενόχλησης με βάση τη χώρα των συμμετεχόντων.

1. Για παράδειγμα, στην Ισπανία, αυτός ο ιστότοπος είναι αφιερωμένος σε αυτό το ζήτημα <http://nomasabuso.com/>